# GAZETA LWOWSKA.

Wychodzi z Dodatkiem codziennie, prócz świąt i niedzieli. Prenumerata kwartalna miejscowym 4 złr. kr. 15., odbierającym pocztą 4 złr. 40 kr.,
Inseracyę opłacają od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr. następnie po 2 kr. m. k.

**Nr. 88.** Środa 17. kwietnia 1850. Rok bieżący gazety **39.**

**PRZEGLĄD.**

Monarchya Austryacka. — Anglia. — Francya. — Szwajcarya. — Włochy. — Niemce. — Dania. — Księstwa Naddunajskie. — Turcya. — Wiadomości handlowe. — Rzecz o podatku od dochodów.

## Monarchya Austryacka.

### Rzecz urzędowa.

**Wiedeń,** 13. kwietnia. Dnia 14. kwietnia r. 1850 wyjdzie w c. k. nadwornej drukarni w Wiedniu i będzie rozesłany XLI. zeszyt powszechnego dziennika rządowego ustaw państwa, a mianowicie tak w niemieckiem pojedyńczem, jakoteż we wszystkich dziewięciu podwójnych wydaniach.

Zeszyt ten zawiera pod

Nr. 138. Rozporządzenie ministra sprawiedliwości z d. 6. kwietnia 1850 roku z oznaczeniem terminu, od którego przyzwolone przez Jego ces. Mość wyższe sądy krajowe dla krajów koronnych Austryi po niżej Anizy, Austryi powyżej Anizy i Salcburgu, dla Czech, Morawii i Szlązka, dla Styryi, Karyntyi i Karniolii, dla Gorycyi, Istryi i Tryestu, tudzież wyższy sądowniczy senat w Tryeście mają rozpocząć swą czynność i wszystkie sądy w tych krajach koronnych mają według przyzwolonej najwyższem postanowieniem organizacyi wejść w czynność urzędową.

---

**Lwów,** 29. marca. Gmina Donysów złożyła w c. k. urzędzie cyrkularnym w Tarnopolu kwotę 10 złr. m. k., a gm. Iwanówka 2 złr. 30 kr., z życzeniem ażeby połowę użyto dla funduszu inwalidów barona Haynau, a drugą połowę dla funduszu inwalidów barona Jelaczyca.

Te dary patryotyczne podają się z wyrazem podziękowania do wiadomości publicznej.

---

**Lwów,** 2. kwietnia. Na założenie szkoły trywialnej w Horodyszczu obwodzie Tarnopolskim, wpłynęły następujące dobrowolne dary:

| | |
|---|---|
| Od gminy Horodyszcze ze strony wcielonej do niej gromady Nosowce roczna składka w gotowiźnie . . . . . . . . | 107zr. 36k. |
| w różnem zaś zbożu 23 korcy 12 garncy osypu licząc korzec po cenie najniższej 2zr. śr. | 46zr. 40k. |
| razem | 154zr. 16k. |
| Od tamtejszego dziedzica P. Jakóba Czosnowskiego, jak długo dobra te będą w jego posiadaniu . . . . . . . . | 20zr. —k. |

rocznie, i oprócz tego zobowiązał się jeszcze dostarczyć potrzebnego do wybudowania szkoły budulcu drewnianego.

| | |
|---|---|
| Od gr. kat. administratora parafialnego, P. Michała Kunickiego na czas jego w Horodyszczu administracyi, rocznie . . . . . | 4zr. —kr. |
| Od tamtejszego mandataryusza P. Józefa Hajek na czas jego urzędowania, rocznie . | 5zr. —k. |
| Od tamtejszego propinatora Abrahama Franzos, oprócz wypadającej nań jako posiadacza gruntu włościańskiego składki gminnej, jeszcze rocznie . . . . . . . | 2zr. —kr. |
| na czas dzierzawienia propinacyi, — tudzież od tamtejszego drugiego propinatora Mojżesza Judy Birnberg na taki sam czas, rocznie . | 1zr. —k. |

Dla opalenia szkoły obowiązały się gminy Horodyszcze i Nosowce dostarczać rocznie po 6 kóp 39 okłotów słomy.

Te ku dobru pospolitemu dążące usiłowania popierające sprawę oświaty ludowej, podaje się niniejszem do powszechnej wiadomości z tym dodatkiem, iż względem otworzenia tej szkoły nastąpi zarazem tyczące się rozporządzenie.

### Sprawy krajowe.

(Krótki wykaz dochodów austryackiego cła z roku 1849.)

**Wiedeń,** 11. kwietnia. W chwili, w której dwie kwestye żywotne naszego wewnętrznego i zewnętrznego handlu połączenie się w cle i handlu z całemi Niemcami, następnie reforma austryackiego cła — zbliżają się do rozwiązania, nie od rzeczy będzie umieścić tu krótki wykaz dochodów austryackiego cła z ostatniego roku 1849 co do handlu z zagranicą tudzież z Węgrami i Siedmiogrodem, i porównać go z dochodami dwóch lat ostatnich. — Rok 1847 wzięty będzie także do porównania, gdyż cyfry wyjątkowego roku 1848 w żaden sposób nie mogą służyć za prawidło.

Dochód cła w austryackich krajach koronnych — z wyłączeniem lombardzko-weneckiego królestwa, Węgier i Siedmiogrodu, względem których na potrzebnych dokumentach nam zbywa — wynosił w handlu z zagranicą 10.207.426 złr. $15\frac{1}{2}$ kr. przy wprowadzaniu towarów 48.690 złr. $44\frac{1}{2}$ kr. przy tranzyto i wywozie 378.769 złr. $59\frac{3}{4}$ kr. W internacyonalnym handlu z Węgrami i Siedmiogrodem wynosiło cło od wprowadzonych towarów 796.536 złr., a cło od wyprowadzonych towarów 118.859 złr. $43\frac{1}{4}$ kr. Z tych kwot przypadają największe części, a to w zagranicznym przywozowym handlu na Niższą Austryę (3.007.685 złr. 32 kr.), na Czechy (1.843.044 złr. $27\frac{3}{4}$ kr.) a na Wybrzeże (1.567.874 złr. $10\frac{3}{4}$ kr.); najmniejsze zaś na Dalmacyą (222.539 złr. $24\frac{3}{4}$ kr. między temi na Dazio consumo 64.837 złr. $58\frac{1}{4}$ kr.) a na Morawię i Szląsk (364.509 złr $53\frac{1}{4}$ kr.) W zagranicznem cle tranzytowem przypada również na Niższą Austryę najwyższa kwota (10.998 złr. $45\frac{1}{2}$ kr.), a najmniejsza na Morawię i Szląsk (398 złr. $54\frac{1}{2}$ kr.) Karyntya i Kraina, następnie Styrya nie miały z tego cła wcale żadnego dochodu. Nakoniec względem zagranicznego cła wywozowego wydały koronne kraje Tyrol z Forarlbergiem (104.813 złr. $10\frac{3}{4}$ kr.), następnie Czechy (87,129 złr. 8 kr.) i Styrya (460 złr. 44 kr.) najmniejsze rezultaty. — Co się tyczy internacyonalnego handlu z Węgrami i Siedmiogrodem, i tu wydała Niższa Austrya w przywozie i wywozie najwyższe kwoty, mianowicie 456.403 złr. $41\frac{1}{2}$ kr., i 85.303 złr. $6\frac{3}{4}$ kr. Znaczny był także przy wprowadzaniu dochód z cła w Styryi (128.021 złr. 32 kr.) i w Galicyi (86.777 złr. $33\frac{3}{4}$ kr.) Najmniejszą sumę cła od wprowadzania uzyskano w Tyrolu i Forarlbergu, bowiem 336 złr. $25\frac{1}{2}$ kr.

Powyższy dochód cłowy porównany z dwoma poprzedniemi latami, okazuje: W handlu z zagranicą: Cło uzupełniające w roku 1849: 10.207.426 złr. $15\frac{1}{2}$ kr., w roku 1848: 8.864.631 złr. $11\frac{1}{4}$ kr., a w roku 1847: 16.874.953 złr. 27. kr. — Cło tranzytowe w r. 1849: 48.690 złr. $44\frac{1}{4}$ kr., w r. 1848: 49.899 złr. 8 kr., a w r. 1847: 117.037 złr. 3 kr. — Cło wychodowe w r. 1849: 378.796 złr. $59\frac{3}{4}$ kr., w r. 1848: 288.880 złr. $41\frac{1}{2}$ kr. a w r. 1847: 1.572.490 złr. $22\frac{1}{4}$ — W internacyonalnym handlu z Węgrami i Siedmiogrodem: Cło wchodowe w r. 1849: 796.536 złr. w r. 1848: 1.565.002 złr. $15\frac{3}{4}$ kr. a w r. 1847: 2.665.049 złr. $58\frac{3}{4}$ kr. — Cło wychodowe w r. 1849: 118.859 złr. $43\frac{1}{4}$ kr., w r. 1848: 119.539 złr. $49\frac{3}{4}$ kr. a w r. 1847: 568.195 złr. $37\frac{1}{4}$ kr.

Kiedy więc rok 1849 w porównaniu z rezultatami roku 1847 wszędzie i najczęściej o znaczne kwoty zmniejszył się, jednak (z wyjątkiem Węgier i Siedmiogrodu) dochód cła z ostatniego roku okazuje, że nasz handel już zaczął z nieszczęsnego przez polityczne wpływy otrętwienia do siebie przychodzić. (Austr.)

(Depesze telegraficzne.)

**Wiedeń,** 12. kwietnia. „Oestrr. Correspondenz podaje następujące depesze telegraficzne:

**Turyn,** 9. kwietnia. Ustawę Siccarda względem zniesienia forum duchownego przyjęła izba senatorów na wczorajszem posiedzeniu swojem. 51 głosów było za ustawą a 29 przeciw. Sankcya królewska zapadła również na dniu wczorajszym. Wieczorem wydarzały się rozmaite demonstracye publiczne, wskutek czego 41 burzycieli przyaresztowano.

**Paryż,** 10. kwietnia. Epinase przedkłada zgromadzeniu ustawodawczemu wniosek żądający ograniczenia powszechnego prawa wyborów. 5% renta: 89 fr. 40 cent. 3% renta: 55 fr. 50 centym.

**Berlin,** 11. kwietnia. Słychać tu za rzecz pewną, że rząd zamyśla interymalną komisyę w Frankfurcie przedłużyć aż do uznania Unii.

(Wiadomości bieżące z Wiednia.)

**Wiedeń,** 12. kwietnia. Nowym władzom publicznym przywiedziono w pamięć, że należy trzymać się rozporządzenia, według którego we wszystkich komisyach lokalnych mają członkowie komisyi ile możności jechać w jednym pojeździe, a szczególnie aktuaryuszowi nigdy osobnego powozu dawać nie należy.

— Według wiarygodnych doniesień, minister Stadion, który dzisiejszego dnia w zeszłym roku, cierpiąc na nerwową słabość, opuścił Wiedeń, przychodzi już przez kuracyę Priesnitza do pożądanego zdrowia, i mamy nadzieję, że niezadługo powiedzie się Prisnitzowi podobnie uratować tego ministra, jak niegdyś prezydenta najwyższego sądu sprawiedliwości hrabię Taaffe.

— Ministerstwo finansów pozwoliło na granicy między Austryą i Saxonią wprowadzać bezpłatnie popiół brunatnego węgla jako nawóz, o ile takowy należy do potrzeby mieszkańców pogranicznych.

(Rozporządzenia kapitaństwa w Lincu przesłane tamtejszemu towarzystwu katolików.)

**Linc.** Odnośnie do uczynionego przez „katolicki dziennik z Morawii“ i inne pisma doniesienia, że czwarte generalne zgromadzenie wszystkich katolickich towarzystw niemieckich i austryackich odbędzie się tej wiosny w Lincu, ogłosił „Constit. Blatt aus Böhmen“ następujące rozporządzenia, które kapitaństwo Lincu tamtejszemu towarzystwu katolików przesłało:

„Pan Minister spraw wewnętrznych widział się spowodowanym rozporządzeniem z 16. marca b. r. towarzystwo katolików Lincu, ze względu na odmiany, jakie uczynili w swoich statutach, wyłączyć z liczby towarzystw politycznych. O tej decyzyi zawiadamia się prześwietny wydział towarzystwa katolików na mocy dekretu c. k. namiestnictwa dd. 18. marca z tym dodatkiem, że w gotowości towarzystwa zastosować się do przepisów istnących ustaw, uznał pan Minister nowy dowód lojalnego sposobu myślenia jego.“

Drugie rozporządzenie brzmi:

„Dekretem Pana Ministra spraw wewnętrznych z 16. marca, który miano zaszczyt zakomunikować prześwietnemu Wydziałowi towarzystwa katolików, wyłączone jest towarzystwo katolików Lińcu z liczby towarzystw politycznych, a tem samem rozstrzygnięto kwestyę względem odbycia czwartego generalnego zgromadzenia katolickich towarzystw niemieckich w Lińcu. Mamy przeto zaszczyt prześwietnemu Wydziałowi na mocy ogłoszonego dekretem namiestnictwa dd. 18. b. m. rozporządzenia Pana Ministra spraw wewnętrznych z dnia 16. b. m. w odpowiedź na szanowne pismo z 12. lutego 1850 oznajmić: Że wysoka Rada ministeryalna zezwoliła uchwałą z 12. b. m., aby się czwarte generalne zgromadzenie katolickich towarzystw niemieckich roku 1850 w Lińcu odbyło.“

(Kurs wiedeński z 12. kwietnia 1850.)

Obligacye długu pańs. $5\%$ — 93; $4\frac{1}{2}\%$ — $81\frac{3}{4}$; $4\%$ — 72; $2\frac{1}{2}\%$ — $48\frac{1}{2}$. Akcye bank. 1070. Losy z 1834 r. 168; z 1839 r. 107. Akcye kolei półn. $108\frac{5}{8}$.

## Anglia.

(Układy dworów W. Brytanii i Hyszpanii.)

**Londyn,** 8. kwietnia. Dziennik Times daje bliższe wiadomości o układach do pojednania dworów W. Brytanii i Hyszpanii: „Co się najbardziej przyczyniа do pojednania tych dwóch mocarstw, jest chęć i wola wzajemna dwóch stron najmocniej przytem interesowanych, t. j. generała Narvaez i Lorda Palmerstona. Na wezwanie króla Belgii, lord Palmerston ułożył projekt deklaracyi rządu angielskiego w sposób najprzyzwoitszy, wykładając kwestyę i propozycye z całem uwzględnieniem powagi obu Rządów. Przedtem przesłał wprzody generał Narvaez ze swojej strony podobną remonstracyę na ręce króla Leopolda; w której lord Palmerston tylko jedną jakowąś uwagę sprostował — puszczając wszystko inne co zaszło w niepamięć; na odwet gen. Narvaez przyjął dokument lorda Palmerstona bez dalszej obserwacyi i poprawki. Oddawca tych dokumentów czeka na odpowiedź w Bruxeli; i sądzą że do 15. kwietnia Gazeta Madrycka obwieści już akt zgody i pojednania dworów Angielskiego i hyszpańskiego po przerwie dwuletniej.

## Francya.

(Korzyść odniesiona przy wyborach przez stronnictwo umiarkowane.)

**Paryż,** 7. kwietnia. W oczekiwaniu wyboru mającego nastąpić dnia 28. b. m. o którego prawdopodobnym rezultacie nic jeszcze pewnego wiedzieć niemożna, stronnictwo umiarkowane odniosło już w Paryżu częściową korzyść, która jest dosyć ważna lubo jej nienależy przesadzać.

Przy głosowaniu odbytem wczoraj dla wyboru pułkownika legii 11. otrzymał kandydat umiarkowany większością blisko 800 głosów pierwszeństwo nad kandydatem opozycyi. Ponieważ dnia 10. marca lista socyalistów w tym samym okręgu miała za sobą większość kilku głosów, możnaby przeto z tego wnosić, że partya porządku zrobiła znaczne postępy, i spodziewać się należy, że większość jej może przeważy, zwłaszcza że socyaliści dotychczas jeszcze nieobrali sobie kandydata. (Indep.)

(Poczta francuska z 6. kwietnia.)

**Paryż,** 6. kwietnia. Wybor kompletujący dla Paryża zajmuje teraz uwagę wszystkich stronnictw. Unia wyborcza jakoteż socyalistyczno-demokratyczny komitet wyborczy odbyły wczoraj zgromadzenie dla naradzenia się w kwestyi tyczącej się kandydatury. Unia wyborcza postanowiła popierać swego kandydata pana F. De Foy, socyalistyczny komitet zaś ma się rozwiązać, wezwawszy wprzód okręgi do mianowania nowych delegowanych, którzyby tym wyborem kierowali. Wiadomość ta jednak nie jest jeszcze pewna, jak równie i wniosek wyprowadzany z tej uchwały, jakoby chciano tym sposobem ułatwić kandydaturę pana Girardin, przeciw któremu wspomniony komitet się oświadczył. Utrzymują przeciwnie, iż nie ma żadnego podobieństwa, aby Girardin mógł zostać kandydatem socyalistów. Nie więcej też jest teraz widoku na kandydaturę dla pp. Goudchaux i Lesseps, którym przez parę dni tę nadzieję czyniono. Najprędzej jeszcze wybiorą socyaliści jakiego wojskowego na kandydata dla miasta Paryża. Gazetta de France upewnia, iż unia wyborcza działać chce nawet bez pomocy ligitymistów. Rzecz faktyczna, że ani jeden dziennik legitymistyczny nie umieścił dzisiaj proklamacyi unii wyborczej. Unia wspomniona oświadcza w swojem ogłoszeniu, że bez zwoływania nowego przygotowawczego wyboru przyjmuje na kandydata swego pana F. Foy, zwłaszcza kiedy wybór z 28. kwietnia jest tylko dalszym ciągiem dawniejszego z 10. marca. Jenerał Lahitte i p. Roujuan zawiadomili unię wyborczą. iż dla ułatwienia sprawy komitetowi, odstępują od osobistej swej kandydatury. Wszelkie raporta prokuratorów państwa i prefektów w tem się zgadzają, iż wybory z 10. marca nakłoniły przysięgłych do większej jeszcze opozycyi. Sądzą też powszechnie, że wybór paryzki z 28. kwietnia podobny będzie w skutkach swych do wyborów z 10. marca.

Patrie pisze: „Postrzegano to na wczorajszym wieczorze w Elysée, że pp. Molé, Broglie i Thiers bardzo długo rozmawiali z prezydentem. Zaproszonych gości było bardzo mało, a mianowicie z grona reprezentantów, jenerałów i komendantów korpusowych i niektórych członków dyplomacyi.“

Univers przytacza wiadomość listową z Portici, jako papież przybyć ma do Rzymu 12. kwietnia o 10 godzinie zrana bramą S. Jana. (P. S. A.)

## Szwajcarya.

(Raport rady federacyjnej o towarzystwach robotników niemieckich.)

Według doniesienia rady federacyjnej, niepozwolono węgierskim dezerterom wstępować do algierskiej legii cudzoziemców. Muszą więc kanton opuścić.

— Według raportu rady federacyjnej o towarzystwach robotników niemieckich wydalono 560 członków w szesnastu towarzystwach z Szwajcaryi, a 214 w pięciu towarzystwach oddano pod dozór policyi. Ogółowy rezultat indagacyi podaje rada federacyjna w ten sposób: 1) Udowodniono zupełnie, że niemieccy robotnicy w Szwajcaryi organizowali się w celu podniesienia rewolucyi, która nie tylko trony, ale nawet socyalne instytucye najpierwej w Niemczech obalić chciała, i starali się swoje umysłowe i materyalne siły do tego przygotować. 2) Rewolucyjna ta propaganda ani powstała w Szwajcaryi, ani też jest jej właściwą. Ogniskiem jej i źródłem są Niemce, Francya i Anglia. 3) Nakoniec okazało się, że towarzystwa wchodziły z wychodźcami w ścisły związek, a mianowicie że także szefowie, lub inne celniejsze między nimi osoby, czynność towarzystw popierały.

## Włochy.

(Petycye o zniesienie konstytucyi.)

**Neapol,** 28. marca. Z obszernego artykułu zamieszczonego w dzienniku, Il Tempo, dowiadujemy się o licznych petycyach o zniesienie statutu (konstytucyi), które podano do króla. Liczba ich wynosi 2283. Tempo dodaje, iż wiele tych petycyi napisane były przez publicznych notaryuszów poświadczających tę okoliczność, jako cała gmina zeszła się bez wyjątku dla podpisania petycyi; że przeszło $\frac{9}{10}$ dekuryonów królestwa są tam reprezentowane, i że wielu radźców municypalnych jeszcze w zeszłym roku zacząwszy od sierpnia głos za tem podnosiło; jakoż prowincya Abruzzo Ulteriore zrobiła początek, a śladem jej poszły Capitanata we wrześniu, Terra di Lavoro i Basilicata w październiku, i t. d.

Tempo dodaje nadto: „Mając przed sobą ten fakt oczywisty, wypadało więc dochodzić, czyli rząd miał jaki udział w tej powszechnej prawie manifestacyi? Ministeryum objaśniło nas w tej mierze, iż bynajmniej na sprawę tę nie wpływało, petycyi tych nie prowokowało ani popierało, a nawet nie podawało rad podobnych. — Niesłusznie przeto utrzymywano, jakoby ministeryum dla tej sprawy miało sobie kogo ujmować, lub do niej zniewalać; dowodem tego jest ta okoliczność, iż wielu znachodzi się w służbie wysokich urzędników, którzy tej petycyi nie podpisali. Mamy przeto dostateczne przekonanie, iż w tej mierze nie zaszedł ani fizyczny, ani moralny jakikolwiekbądź przymus. Na wypadek przeciwny zaś, gdyby w samej rzeczy nastąpił jaki przymus lub uchylenie ze służby, tedy wzywamy niniejszem tyczące się strony, iżby nas o tem zawiadomiły, w którym wypadku ośmielimy się żądać dla nich sprawiedliwości, zwłaszcza że o słusznym jej wymiarze nie mamy powodu powątpiewać. (O. C.)

## Niemce.

(Posiedzenie izby państw. — Wniosek deputowanego Patow.)

**Erfurt,** 6. kwietnia. Izba państw odbyła dziś czwarte posiedzenie plenarne. Pan Carlowitz złożył na biurze protokoły rady administracyjnej, zawierające jej czynności po dzień 20. marca, i pozostawił izbie moc przedłożyć je wydziałowi konstytucyjnemu. Poczem zgromadzenie przeszło po rozpoznaniu niektórych wyborów do dyskusyi nad sprawozdaniem wydziału o rozpoznaniu porządku czynności.

— 7. kwietnia. Konstytucyjny wydział izby państw oświadczył się na wczorajszej sesyi wieczornej w kwestyi o stosunku rewizyi, 19 głosami przeciw 5 za przyjęciem projektu zgadzającego się

bardzo z propozycyami Camphausena w wydziale izby ludu. Projekt ten wniesiony przez deputowanego Patow jako referenta znanej podkomisyi brzmi:

„Izba ludu uchwala: 1) przyjąć konstytucyę i ustawę o wyborach: 2) przyjąć akt dodatkowy; 3) nadać żądane upoważnienie względem handlowych stosunków Oldenburga i miast hanzeatyckich, jednak z zastroga stanowczego potwierdzenia na przyszłym sejmie; 4) zaproponować sprzymierzonym rządom następujące zmiany w konstytucyi, w ustawie o wyborach i w akcie dodatkowym. (Tu są zamieszczone wszystkie projekta wydziału o rewizyi.) W przypadku, jeżeli uchwalone przez izbe państw i izbę ludu modyfikacye uzyskają w ogóle albo po szczególe potwierdzenie sprzymierzonych rządów, deklaruje izba państw tem samem swoje przyzwolenie, aby dokument konstytucyjny, ustawa o wyborach i akt dodatkowy według tego były zmienione i w tym składzie promulgowane, przyczem izba państw równocześnie zgadza się na to i oświadcza, że, jak dalece te propozycye rzeczonego przyzwolenia nie otrzymają, należy pozostać przy prawomocnych, zewsząd obowiązujących postanowieniach konstytucyi, ustawy o wyborach i aktu dodatkowego.“

Przedłożone oprócz tego w wydziale propozycye mają to wspólne, że nie wymagają przyjęcia konstytucyi po szczególe i same dla siebie; lecz albo zastrzegają dla niektórych ewentualności, albo też je aż w drugim rzędzie po wzmiance o rewizyi wyrażają.

Nadmienić jeszcze wypada, że w początku tego posiedzenia zaproponował pan Carlowitz imieniem rady administracyjnej, artykuł 5 aktu dodatkowego w następujący sposób zmodyfikować.

„Przysłużające Unii prawo wojny i pokoju wykonywa ona bez szkody prawom i obowiązkom, jakie dla Unii ze związku z r. 1815 wynikają. Prawo to nie może więc być wykonywane naprzeciw niemieckim poza obrębem Unii zostającym państwom, i owszem postanowienia związkowego ustawodawstwa tyczące się krajowego pokoju pozostają w mocy obowiązującej. Wojsko Unii będzie w taki sposób urządzone, jaki się zgadzać będzie z przyszłym składem niemieckich stosunków związkowych.

Propozycyę te przyjął wydział w tej formie 21 głosami przeciw jednemu.

Telegraficzna depesza z Berlina pod dniem 7. kwietnia zawiera według Berlińskiego korespondenta Szlązkiej gazety następujące szczegóły: „Prusy będą utrzymywać dla związkowego państwa prawo wojny i pokoju. Oświadczenia, które komisarze rady administracyjnej uczynili w Erfurcie, posunięte są dalej, niż było Prus zamiarem. Prusy jako wielkie mocarstwo europejskie mają prawo wojny i pokoju, którego też prawa nikt in. dotychczas nie zaprzeczył. Zrzéc się tego prawa nie może być zamiarem Prus.

(Kurs giełdy frankfurtskiej z 9. kwietnia.)

Met. Austr. 5% — $79^1/_4$; $4^1/_2$ pct. $70^1/_2$. Akcye bank. 1108. Sard. $32^1/_2$. Polskie 300 — $122^1/_4$; 500 — 80. Hyszp. 3% — $30^1/_4$.

(Kurs giełdy berlińskiej z 11. kwietnia.)

Dobrowolna pożyczka $105^3/_4$. Oblig. długu państ. $86^1/_2$. Akcye bank. $90^1/_4$. Polskie listy zast. $95^1/_4$. Pols. 500—80; 300 — $121^3/_4$. Frydrychsdory $13^1/_{12}$. Inne złoto za 5 tal. $12^1/_2$. Austr. bankn. 87.

## Dania.

(Sprawa Szlezwidzka bliska rozwiązania.)

Mamy doniesienia z Anglii, pisze „l'Independance“ z 10. b. m. zapewniające nas zupełnie, że sprawa Szlezwidzko-Holsztyńska bliską jest załatwienia, a to za pośrednictwem Anglii. Traktat w tej mierze ułożony, załatwia oraz kwestyę następstwa tronu, i wyłącza familię książąt Augustenburg.

## Księstwa naddunajskie.

(Jeneralne konzulaty w Bukareszcie.)

**Bukareszt,** 26. marca. Mianowany rzeczywistym radzcą stanu tutejszy rosyjski zawiadowca generalnego konzulatu pan Kotzebue, został ztąd odwołany. Z niezawodnego źródła mogę donieść, pisze korespondent Lloyda, że w miejsce jego mianowany jest legacyjny radzca w Konstantynopolu i radzca stanu Chalczyński rzeczywistym tutejszym konzulem generalnym, a radzca stanu Osserow legacyjnym radzcą w Konstantynopolu. Pan Kotzebue przydzielony jest do azyatyckiego departamentu ministerstwa spraw zagranicznych w Petersburgu. Również i Austrya nadała teraz tutejszej swojej agencyi godność generalnego konzulatu, a tak możemy się spodziewać, że niezadługo będzie tu przeniesiony także król. pruski generalny konzulat, który dotychczas w Jassach miał swą siedzibę. Zdaje się, że wielkie mocarstwa europejskie zawsze jeszcze nie wielką wagę pokładają w Wołoszczyźnie co się tyczy stosunków handlowych, wyjąwszy jedną Rosyę, która jak wiadomo ma tutaj całkiem inne zamiary. Ważność tych stosunków zmniejszyła się widocznie od lat kilku, i tylko nadal zdaje się jeszcze cośkolwiek obiecywać, gdy niemiecko-pruskie i austryackie sprawy powszechny związek cłowy itd. tak się ułożą, że spólnemu handlowi będzie można otworzyć drogi, by z pomyślnym skutkiem Orient i księztwa naddunajskie wyzyskiwać, i jeżeli można, ujścia Suliny oswobodzić. (Const. Bl.)

## Turcya.

(Poseł amerykański i jego stosunki z Sir Strafford Canningem. — Projekt organizowania batalionów chrześciańskich. — Grecy niekontenci z polityki Rosyi w obec Anglii.)

**Konstantynopol,** 21. marca. Sułtan przyjmował na uroczystem posłuchaniu ministra Stanów zjednoczonych, p. M. Marsh: nowe to poselstwo przyjdzie tu zapewne do wielkiego znaczenia i wpływu; jakoż teraz już rzecz nie tajna, i p. Marsh działa w duchu Sir Strafford Canninga, i że się poselstwa amerykańskie i angielskie wspierają wzajemnie. Przedmiotem długiej konferencyi między w. wezyrem a panem Titoff była — jak utrzymują, kwestya multańsko-wołoska, tudzież spory angielsko-greckie. Co do księztw nic jeszcze nie rozstrzygnięto: co do kwestyi greckiej zaś rzecz szczególna, że Rosya wzbrania się popierać Grecyę w obec pretensyi angielskich. Sympatyzujący z Rosyą Grekowie wielce się potrwożyli, sądzili bowiem wprzódy, iż Rosya wypowie raczej wojnę Anglii, niżby ich miała opuścić. Stosunki z Austryą potąd jeszcze nie są przywrócone, w czem może powiedzie się szczęśliwiej panu Prokesch, który został internuncyuszem w miejsce hr. Stürmera. Niedawno temu przejeżdżali tędy w dalszą podróż do Francyi hr. Teleki i inny węgierski emigrant nazwiskiem Gabor skazani na śmierć w Aradzie, a którym powiodło się umknąć jednym dniem przed egzekucyą wydanego na nich wyroku. Dembiński i Meszaros zabawią czas niejaki w Brusie. Hrabia Zamojski odjechał do Malty. Bem z innymi muzułmanami minął już cieśninę Bosporu, i znajduje się w drodze do Alleppo. Murat Basza (Bem) miał pozwolenie przebywania w Konstantynopolu; pisał jednak do ministra wojny, iż zachowuje sobie na później zamiar złożenia swemu władzcy uszanowania, chcąc rządowi w. porty oszczędzić mogących zajść z jego powodu protestacyi. — W seraskoracie pracują nad projektem organizacyi chrześciańskich batalionów, które składać się mają z samych ochotników i wcielone być do pułków tureckich. — Wojska rosyjskie mają wymaszerować z księztw w pierwszych dniach kwietnia. — Niektóre rodziny multańskie upraszały Fuad-Effendego o wstawienie się do w. porty, iżby młodzieńcom multańskim wolno było wspierać rząd turecki. Prożba ta będzie bez wątpienia przyjęta życzliwie; ze wszystkich chrześciańskich prowincyi nadchodzą życzenia łączenia się z Turcyą. Rząd przeto osmański osiągnie w postępowych usiłowaniach swoich szczerą z tej strony pomoc. (Presse)

## Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe lwowskie z 15. kwietnia.)

**Lwów,** Na dzisiejszym targu sprzedawano korzec pszenicy po 15r.30k., żyta 10r.30k., jęczmienia 9r.52k., owsa 6r.45k., hreczki 10r., kartofli 6r. Cetnar siana kosztował 3r.45k., okłotów 1r.58k. Za sąg drzewa bukowego płacono 32r., sosnowego 23r. — Kwarta krup pszennych 18k., jęczmiennych 10k., jaglanych 14k., hreczanych 10k., mąki pszennej 10k., żytnej 7k. w. w.; — piwo, masło, mięso, łój i wódka bez odmiany.

## Kurs lwowski.

Dnia 17. kwietnia.

| W monecie konwencyjnéj. | gotówką | | towarem | |
|---|---|---|---|---|
| | złr. | kr. | złr. | kr. |
| Dukat holenderski | 5 | 27 | 5 | 30 |
| Dukat cesarski | 5 | 30 | 5 | 33 |
| Półimperyał zł. rosyjski | 9 | 30 | 9 | 33 |
| Rubel śr. rosyjski | 1 | $49^1/_2$ | 1 | $50^1/_2$ |
| Talar pruski | 1 | 34 | 1 | 35 |
| Polski kurant i pięciozłotówk. | 1 | 21 | 1 | 22 |
| Galicyjskie listy zastawne za 100 złr. | 99 | 55 | 100 | 3 |
| Galicyjskie listy zastawne w kasie Tow. Kredyt. | 100 | — | 100 | 10 |

(Kurs wekslowy wiedeński z 1?. kwietnia.)

Amsterdam $163^1/_2$ p. 2. m. Augsburg 118 p. uso. Frankfurt $117^1/_2$ l. 3. m. Genua 138 l. 2. m. Hamburg 173 p. 2. m. Liworno — —. Londyn 11.48 p. 3. m. Medyolan 106 p. 2. m. Paryż $129^1/_2$ p. 2. m. Agio duk. ces. 23. Napol. 9.32. Szufryn. 16.10.

### Przyjechali do Lwowa.

Dnia 16. kwietnia. Hr. Lazański Wacław, z Przemyśla. — PP. Szczepański Józef, z Danilcza. — Zawadzki Józef, z Tarnopola. — Niezabitowski Kwiryn, z Płuchowczyka. — Wojczyński Alfred, z Tuligłów. — Gniewosz Józef, z Przemyśla. — Gumiński Jan, z Przemyśla. — Strzelecki Jan, z Kukizowa. — Zgazdziński Antoni, z Uliczka. — Karasowski Wacław, z Tetewczyc. — Rulikowski Kajetan, z Świtażowa. — Domaradzki Seweryn, ze Stryja.

### Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 16. kwietnia. PP. Krajewski Nikazyusz, do Tarnopola. — Gumowski Wiktor, do Bereźnik. — Kunaszewski Hieronim, do Zelibór. — Głogowski Artur, do Bojańca. — Sikorski Seweryn, do Brzeżan. — Smarzewski Józef, do Sambora.

## Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 16. kwietnia:

| Pora | Barometr wmierze wied. sprowadzony do 0° Reaum. | Stopień ciepła według Reaum. | Sredni stan temperatury do g. 6. zr. | Kierunek i siła wiatru | Stan atmosfery |
|---|---|---|---|---|---|
| | ″ ‴ ⁗ | | | | |
| 6 god. zr. | 27 11 0 | 2,3° | + 10,5° | wschodni | pochm. ⊙ |
| 2 god. zr. | 27 11 0 | 10° | + 2,3 | „ | „ |
| 10 g. w. | 27 11 0 | 6,° | | cicho | pogoda |

### T E A T R.

Dziś: Komedye polskie: „**Przebudzenie się Lwa**“ i „**Pierwej Mama.**“
Jutro: opera niem. „**Die Ziegeunerinn.**“
W piątek: „**Wielka inkwizycya.**“

## Rzecz o podatku od dochodów.

### II. Praca bez kapitału.

(Ciąg dalszy.)

Pod dochodem pracy bez kapitału rozumieją się owe stałe roczne renty, których się za pomocą osobistej czynności, pilności i zdatności, zgoła zapomocą natężenia sił fizycznych lub umysłowych nabywa. Do tej kategoryi należą wszelkie rodzaje rocznych płac i pensyi, dodatki ad personam, gracye, dożywocia, tak zwane pensye jubilacyjne, pensye kwiescentów, kongruy plebanów, wiejskich kapelanów, dziekanów, pastorów itp., które na mocy dotacyi albo skarb państwa, albo fundusze publiczne, albo też gminy wypłacają. Do tego policzyć należy także dotacye i sumy płacone klasztorom i zakonom, jeżeli się ci duchowni nietrudnią udzielaniem nauk, wychowaniem młodzieży lub pielęgnowaniem chorych. W tych bowiem przypadkach wolne są od podatku.

Do klasy pracy bez kapitału należą także wszyscy literaci, artyści, wszyscy lekarze, chirurdzy, akuszerki i w ogóle wszystkie zatrudnienia lekarskie ku zewnętrznemu lub wewnętrznemu leczeniu ludzi i zwierząt, przepisane lub pozwolone ze strony administracyi państwa. Do tej klasy należą w ogóle wszystkie gałęzie utrzymania, niepłacące podatku zarobkowego, mianowicie wszystkie zatrudnienia, których celem jest udzielanie nauk w miejscach liczących mniej jak 4000 mieszkańców; jako to: nauczyciele prywatni, nauczyciele tańcu, muzyki, szermierstwa, języków, przedsiębiercy zakładów naukowych i wychowawczych itp., gdyż w tych miejscach niepłacą podatku zarobkowego. Ponieważ zaś w miastach liczących więcej jak 4000 mieszkańców wszystkie te przedsiębierstwa płacą podatek zarobkowy, należą przeto do pierwszej klasy podatku od dochodów.

Przytem zauważyć należy, że tak zwani artyści, podpadający podatkowi zarobkowemu, jak np. fryzyery, malarze pokojów, szyldów, pism i tapetów, do tej klasy nienależą, lecz wchodzą w klasę pracy z kapitałem, o której dalej będzie mowa.

Zresztą jasną jest rzeczą, iż tu wcale nie sądzimy, jakoby do tych przedsiębierstw żadnego niepotrzeba kapitału; lecz potrzebny fundusz do takich przedsiębierstw różni się wielce od funduszów włożonych w inne przedsiębierstwa. Fundusz taki nieoddziaływa wcale tak stanowczo na dochód roczny, jak to się dzieje w przedsiębierstwie fabrycznem lub handlowem, albowiem przy podobnych przedsiębierstwach można prawie z pewnością wnosić, że czem większy jest kapitał włożony w obrót przedsiębierstwa, tem większą też w ogóle musi być renta; dochód bowiem zawisł od szybszego i większego obrotu. Fabrykant mający w przedsiębierstwie swojem 20,000 zł., większy będzie miał zysk, aniżeli fabrykant z funduszem 2000zł., gdy przeciwnie u artysty, choćby pracownia jego była najwystawniejsza, dochód nie zależy od pracowni lecz od talentu i pilności, i u literata mniejsza o kosztowne przybory do pisania, byle tylko talent był, nauka i pilność; jakoż w takim razie kapitał, czyli fundusz obrotowy wcale niewchodzi w rachunek.

Rodzaje dochodów, któreśmy na wstępie wyliczyli, należą według patentu z dnia 9. października 1849, do drugiej klasy podatku od dochodów. W tej klasie obliczona jest stopa podatkowa według pewnej skali. Roczny dochód aż do 600 złr. m. k. przy pracy bez kapitału, wolny jest od podatku. Dopiero od dalszego dochodu aż do 1000 złr. płaci się podatek, mianowicie jeden procent od rocznego dochodu. Kto więc pobiera 700 złr. pensyi, lub dochodu rocznego z zatrudnienia niepodpadającego podatkowi zarobkowemu, na tego przypada na rok 1850 podatek 7złr., tak od 800 złr. rocznie 8 złr., od 900 złr., roczny podatek 9 złr. Od dochodu powyżej 1000 złr. płaci się oprócz jednego procentu przypadającego na pierwsze tysiąc, dalsze dwa procenta od przewyżki, aż do 2000 złr. Kto przeto 1500 złr. rocznie pobiera, ten płaci 10 złr. za pierwsze tysiąc, a za przewyżkę 500 złr. po 2% także 10złr., więc razem 20 złr. Kto ma 2000 złr. dochodu, ten płaci 30 złr. podatku Według tej skali wzrasta podatek przy każdym następującym tysiącu stopniowo o jeden procent, płaci się zatem od trzeciego tysiąca 3, od czwartego 4., od piątego 5, a od dziesiątego 10 procent jako podatek dochodowy. Ten dziesiąty procent płaci się już także i od dochodów przewyższających 10,000 złr. Na dochód 6000 złr. przypada więc 210 złr. podatku.

Tutaj należy na następujące główne punkta szczególną zwrócić uwagę:

1) Kwoty potrącone tytułem taksy od nadania urzędów lub prebendy (Dienst- und Pfründe- Verleihungstaxen) mają przy wymierzeniu podatku od dochodów w ten sposób być uwzględnione, iż przypadające jeszcze na rok 1850 raty taxalne wliczyć należy do podatku dochodowego, i jeżeli te raty przewyższają przypadający na nową pensyę podatek dochodowy, wtedy ten podatek zupełnie odpada.

Urzędnik mający 600 złr. rocznie otrzymał np. dnia 1. marca 1850 wyższą posadę z roczną pensyą 1200 złr. Podwyższenie jego pensyi wynosi 600 złr., obowiązany jest przeto zapłacić trzecią część t. j. 200 złr., jako taxę od nadanego urzędu, ponieważby zaś podatek dochodowy od 1200 złr. wynosił tylko 14 złr., przeto opłata tego podatku tak długo niema miejsca, jak długo trwa odciąganie taxy. Przeciwnie, jeżeli przypadające taxy są mniejsze (np. 50złr.) aniżeli przypadający od nowej pensyi podatek dochodowy (np. 80złr.) wtedy oprócz taxy wynoszącej 50 złr., tylko przewyżkę 30 złr. płacić należy jako podatek dochodowy.

Wszelkie zaś płace pobierane z c. k. kas publicznych niepodlegają fasyi, ponieważ władze w drodze urzędowej w tym względzie są zainformowane.

2) Łatwo się zdarzyć może, że obowiązanemu do płacenia podatku niepodobna dokładnie oznaczyć swoich dochodów, gdyż dopiero w ciągu roku 1850 otworzył się nowy dochód z obowiązku lub pracy. W takim razie przepisuje prawo wyraźnie, aby tylko prawdopodobny dochód służył za podstawę przy wymierzeniu podatku.

3) Również zdarzyć się może, że ten lub ów dochód zarobkowy jeszcze nie istniał w latach obserwacyjnych 1846, 1847 i 1848. W takim razie uwzględnia się prawdopodobny dochód według krótszego terminu obserwacyjnego albo też w najgorszym razie nawet według rezultatu roku 1849.

Wspomnieliśmy już w ogóle, iż tylko czysta renta podpada podatkowi dochodowemu. Ponieważ zaś przy pracy bez kapitału zachodzą wypadki, że do prowadzenia przedsiębierstwa potrzeba pomocników, osobnego lokalu, kosztów bieżących, w takich przeto razach, odciąga się te koszta od ogółowego dochodu, a właściwy czysty dochód podpada podatkowi. Tak naprzykład redaktor potrzebuje współpracowników, pisarzy, kancelaryę redakcyjną, ma wydatki na światło i opał, to wszystko opędza z rocznego dochodu swej pracy; takie koszta potrąca się przy wymierzeniu podatku od dochodów. Atoli należą tu tylko wydatki tyczące się wyłącznie przedsiębierstwa, przeto naturalnie niewolno potrącać ani własnego pomieszkania, ani innych wydatków domowych. To samo tyczy się artystów co do ich pracowni i innych zatrudnień niepodpadających podatkowi zarobkowemu, co do wydatków obrotowych.

Rozumie się, że jeżeli oficyalista (w najobszerniejszem tego słowa znaczeniu) zarazem trudni się innem przedsiębierstwem, albo też jako kapitalista roczną pobiera rentę, wtedy obowiązany jest podać ten dochód w fasyi i płacić od niego przypadający podatek. Przytem nie trzeba spuszczać z uwagi, że podatek dochodowy zawsze się płaci od całego dochodu. Tak np. urzędnik mający 400 złr. pensyi i 200 złr. procentów z obligacyi, obowiązany jest płacić od tych 200 złr. 5ty procent jako podatek, chociaż równie 400 złr. pensyi jak i 200 złr. procentów z obligacyi pojedyńczo i same przez się niepodpadają podatkowi; ale ponieważ cały dochód jego 300 złr. przewyższa, to wprawdzie należąca do drugiej klasy podatku dochodowego pensya 400 złr. wolna jest od podatku, lecz należące do trzeciej klasy procenta od kapitału podpadają podatkowi.

5. Osobne płace pobierane ze względu na osobliwe stosunki miejscowe lub na potrzeby wypływające z posady urzędowej, wolne są od podatku, jak np. używanie mieszkalności urzędowej, pieniądze kwaterunkowe, zulagi połączone z funkcyą, zmienne remuneracye, pauszale powozowe, konne itp.

O fasyonowaniu będziemy mówić obszernie w dalszym ciągu niniejszej rozprawy. Tu tylko jeszcze nadmienić należy, że płace czynnego wojska wolne są od podatku dochodowego, przyczem się jednak samo przez się rozumie, że pominąwszy płace wojskowe, wszelkie inne rodzaje dochodu, jako to, procenta od kapitałów, dochody z przedsiębierstw przemysłowych itp. podpadają przepisanemu podatkowi.

W końcu jeszcze winniśmy dodać, że renty z pracy bez kapitału stoją na równi ze stałemi dochodami rocznemi z instytutów zaopatrzenia lub zakładów zabezpieczenia życia, przeto je fasyonować i od nich według powyższej skali podatek dochodowy płacić należy.

(Dalszy ciąg nastąpi.)

Główny Redaktor M. Srzeniawa Sartyni. Z c. k. galic. Drukarni rządowéj.